

VALORILE PEDAGOGICE ALE DEZVOLTĂRII ATITUDINII NONCONFLICTUALE A STUDENȚILOR DIN PERSPECTIVA INTEGRĂRII PROFESIONALE

Ecaterina ȚĂRNĂ, dr. hab., conf. univ. Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”

Rezumat. Actualitatea și importanța temei abordate. Tematica nominalizată se încadrează în problematica generală a educației cu referință la sistemul de formare și integrare profesională a cadrelor didactice. În prezent, înțelegem mai bine ca oricând că trăim într-o lume conflictuală, a diversității și disparității. Cercetarea este determinată de abordarea prospectivă în contextul educației pozitive, care promovează anticiparea coerciției la nivel de dezvoltare personală în mediul universitar și, prin urmare, conturează o perspectivă de prevenire a neintegrării profesionale din punct de vedere al posibilităților de intervenție educațională în timpul formării profesionale. În convergență cu numeroasele schimbări din societatea noastră, a sporit interesul atât pentru *problematica valorilor și atitudinilor*, cât și pentru *problematica conflictelor din mediul educațional*, fiind o provocare a timpului tumultuos, manifestare ce nu poate fi explicată prin singularitatea fenomenului. R. Moldova se află abia la începuturi în ceea ce privește *propunerea serviciilor alternative de rezolvare a conflictelor în mediul educațional*, prea puțin se vorbește despre *conflictele constructive sau transformarea conflictelor distructive în conflicte constructive*, la facultățile pedagogice se învață insuficiente *metode și strategii de rezolvare a conflictelor educaționale*, puțin se cunoaște despre *dezvoltarea atitudinii nonconflictuale din perspectiva integrării profesionale*. Am decis să abordăm acest subiect, fiind convinși că *dezvoltarea atitudinii nonconflictuale din perspectiva integrării profesionale se învață în baza cunoașterii și recunoașterii valorilor pedagogice*, necesitând o abordare interdisciplinară și transdisciplinară, care să evite reducerea conceptelor doar la structuri și norme simple, declarative, iar soluțiile și deciziile doar axate pe coerciție la supunere forțată în fața autorității.

Scopul cercetării constă în fundamentarea teoretico-praxiologică a funcționalității tridimensionale în *cunoașterea valorilor pedagogice* (dimensiune teoretică); *recunoașterea valorilor pedagogice* (dimensiune pragmatică) în *dezvoltarea atitudinii nonconflictuale a studentului din perspectiva integrării lui profesionale* (dimensiune aplicativă). **Noutatea științifică:** fundamentarea științifică a funcționalității tridimensionale a *valorilor pedagogice ale dezvoltării atitudinii nonconflictuale* a studenților din perspectiva integrării lor profesionale; esențializarea denotativă a noțiunii de dezvoltare a atitudinii nonconflictuale a studenților din perspectiva integrării profesionale; stabilirea orientărilor teoretico-praxiologice în cunoașterea și recunoașterea valorilor pedagogice ca surse ale dezvoltării nonconflictuale din perspectiva integrării profesionale; conceptualizarea și valorificarea *Modelului tridimensional al dezvoltării atitudinii nonconflictuale a studenților din perspectiva integrării profesionale*; validarea *Planningului formativ de cunoaștere/recunoaștere/promovare a valorilor pedagogice ca surse ale dezvoltării atitudinii nonconflictuale din perspectiva integrării profesionale*. **Impactul, relevanța:** Într-un cadru analitic aductor au fost formulate argumente științifice pentru **consolidarea epistemologică vizând valorile pedagogice ale dezvoltării atitudinii nonconflictuale a studenților din perspectiva integrării profesionale**. A fost analizată evoluția și semnificația noțiunilor valori/valori pedagogice; cunoașterea și recunoașterea valorilor pedagogice; atitudine/dezvoltarea atitudinii; conflictual/nonconflictual; atitudine nonconflictuală, integrare/integrare profesională și demonstrată interacțiunea trinomului: valori pedagogice–dezvoltarea atitudinii nonconflictuale–integrare profesională. Analiza retrospectivă a permis să constatăm o insuficiență a cercetărilor privind direcția prospectivă a formării cadrelor didactice pentru asigurarea cunoașterii/recunoașterii/promovării valorilor pedagogice ca surse ale dezvoltării atitudinii nonconflictuale din perspectiva integrării profesionale, ceea ce nu cadrează

cu politicile similare din Uniunea Europeană. Analiza comprehensivă a interacțiunii conceptuale a permis să justificăm ideea centrală a cercetării vizând relevanța valorilor pedagogice ale dezvoltării atitudinii nonconflictuale din perspectiva integrării profesionale. Au fost definite noțiunile operaționale de cunoaștere și recunoaștere a valorilor pedagogice: cunoașterea valorilor pedagogice a fost analizată ca un proces teoretic explicativ la nivel de semnificație conceptuală și contextuală, iar recunoașterea valorilor pedagogice ca proces acțional, având ca rezultat dezvoltarea atitudinii nonconflictuale (Capitolul 1. Subcapitolul 1. 2; 2. 2.). A fost definit conceptul dezvoltarea atitudinii nonconflictuale ca proces care se realizează prin antrenarea studenților în activități de cunoaștere/recunoaștere/promovare a valorilor pedagogice, formându-le o modalitate relativ constantă de raportare pozitivă reflectată ca funcționalitate din perspectiva integrării profesionale. Au fost aduse dovezi științifice în selectarea valorilor pedagogice considerate ca surse ale dezvoltării atitudinii nonconflictuale din perspectiva integrării profesionale: integritate, responsabilitate, tact pedagogic, empatie, corectitudine, obiectivitate (Capitolul 1. Subcapitolul 1.4.). Au fost analizate modelele constructiviste și funcționale, care contribuie direct la fundamentarea teoretico-practică a procesului de cunoaștere și recunoaștere/promovare a valorilor pedagogice ca surse ale dezvoltării atitudinii nonconflictuale a studenților din perspectiva integrării profesionale: *Modelul unidimensional al atitudinii*, *Modelul tridimensional al atitudinii*, *Modelul valorii așteptate*, *Modelul valorii rezultatului anticipat* (Cap. 2. Subcapitolul 2.3.). A fost elaborat *Modelul tridimensional al dezvoltării atitudinii nonconflictuale a studenților din perspectiva integrării profesionale* (Figura 3.6., p. 133), care reflectă cele **trei direcții formative**: 1) *intrare* (input) – cunoașterea și recunoașterea/promovarea valorilor pedagogice (dezvoltarea sistemului cognitiv); 2) *proces* – dezvoltarea atitudinii nonconflictuale (dezvoltarea sistemului aplicativ); 3) *ieșiri* (output) – trasarea perspectivelor de integrare profesională (dezvoltarea sistemului aplicativ). Elementele constitutive ale *Modelului tridimensional* au fost transpuse în activități formative. **Pentru primele două dimensiuni** (teoretică și practică) a fost: 1) reactualizat curriculumul disciplinar *Etica pedagogică*; 2) a fost elaborat și publicat cursul universitar *Etica pedagogică* (233 pagini. ISBN 978-9975-46-800-8); 3) au fost elaborate și implementate *12 Strategii de dezvoltare a atitudinii nonconflictuale*. **Pentru a treia dimensiune** (aplicativă) a fost: 1) elaborat curriculumul disciplinar *Conflictologia*; 2) au fost elaborate și publicate notele de curs *Conflictologia* (275 pagini. ISBN 978-9975-134-76-7); a fost elaborat și publicat *Ghidul metodologic Dezvoltarea atitudinii nonconflictuale din perspectiva integrării profesionale* (164 pagini. ISBN 978-9975-46-891-6). **Inovația Planningului formativ** constă în faptul că reprezintă o combinație teoretico-practică, utilizând principiile alternanței constructiviste pentru fundamentarea valorilor pedagogice ale dezvoltării atitudinii nonconflictuale a studenților din perspectiva integrării profesionale (Capitolul 4. Subcapitolul 4.3.). **Implementarea rezultatelor obținute.** Rezultatele științifice au fost implementate la nivelul studenților pedagogi (1058 de studenți), ciclul I, anii de studii 3 și 4 de la facultățile *Științe ale Educației și Informatică*, *Filologie și Istorie*, *Istorie și Geografie*, *Limbi și Literaturi Străine*, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău. Valoarea științifică a cercetării a fost confirmată în cadrul conferințelor științifice naționale și internaționale. În domeniul investigat au fost publicate peste 65 de lucrări științifice.

Concluzii: Studiul realizat deschide o nouă direcție de cercetare pe dimensiunea prospectivă în contextul educației constructiviste, conflictologiei și deontologiei: ***Pedagogia prospectivă a integrării profesionale***. Au fost create premise pentru *extinderea cercetării aplicative pe dimensiunea interacțiunii valori pedagogice–dezvoltarea atitudinii nonconflictuale–perspective de integrare profesională*.